

Ключевые слова: теоретико-методическое обеспечение; физкультурно-оздоровительная работа; фитнес-клуб; население.

THEORY-METHODICAL PROVIDING WITH OF GYMNASTIC RECOVERY WORK WITH POPULATION AT PHYSICAL FITNESS CLUBS

V. PETRENKO, A. TVELINA

Mykolayiv State University named after V.A. Suhomlynsky.

Abstract. The article is devoted to working out and scientific substantiation of efficiency of structural-functional introduction model of the theory methodical providing of gymnastic recovery work with the population in physical fitness clubs. Introduction in the process of gymnastic recovery work with the population in physical fitness clubs of structural functional model of the theory methodical providing argued for its efficiency.

Key words: theory-methodical providing; gymnastic recovery work; fitness club; population

ПОСТАНОВКА ЦІЛЕЙ РОЗВИТКУ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ В ІНТЕРЕСАХ ОЛІМПІЙСЬКОГО ТА ПАРАЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ

Юлія ДОВГЕНЬКО

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Постановка проблеми. В основу розвитку сфери фізичної культури і спорту (ФКіС) та окремих її секторів, зокрема, матеріально-технічної бази (МТБ) в Україні як більшості інших країн світу покладено програмно-цільове управління. З'являється у формуванні таких нормативно-правових актів, як Цільова комплексна програма "Фізичне виховання – здоров'я нації", продовженням якої з поточного року має стати Національна програма розвитку фізичної культури і спорту в Україні в період до 2012 року, регіональні програми розвитку ФКіС, програми підготовки українських спортсменів до участі в Олімпійських та Паралімпійських іграх тощо, кожна з яких містить розділ з матеріально-технічного забезпечення. Складність практичного розгортання цього процесу, активні самостійні пошуки фахівцями практиками можливостей застосування програмно-цільового управління МТБ призводять не лише до непослідовності, неузгодженості, а й до принципово різних підходів у формуванні цілей, що не дозволяє реалізувати їх на практиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В існуючих публікаціях зупиняються на констатації безумовної необхідності застосування програмно-цільового управління МТБ або пропонують його використання, побудоване на нормативних показниках забезпечення населення основними фізкультурно-оздоровчими та спортивними спорудами (ФО та СС) на національному, регіональному рівнях [2; 3]. Такий підхід концентрує увагу лише на кількісних параметрах МТБ, залишаючи поза нею якісний стан функціональне призначення об'єктів, яке все чіткіше окреслюється в ринкових умовах.

Мета роботи полягає в обґрунтуванні підходу до формування цілей розвитку МТБ олімпійського та паралімпійського спорту в Україні, що на практиці дозволить досягти їх взаємоузгодження в програмах різного рівня, підвищити послідовність, цілеспрямованість і, таким чином, ефективність управління МТБ.

Організація та методи дослідження. Аналіз літературних джерел, аналіз нормативно-правових актів, а також метод експертних оцінок, для реалізації якого було залучено фахівців Державного комітету України з питань фізичної культури і спорту (наві – Міністерство України у справах сім’ї, молоді та спорту) і Укрцентру “Інваспорт”.

Результати дослідження та їх обговорення. Взаємоузгодження цілей розвитку МТБ олімпійського та паралімпійського спорту на всіх рівнях застосування програмно-цільового управління в країні потребує в першу чергу чіткого визначення таких рівнів. Аналіз програм, які реалізуються в сфері ФКіС в Україні, дозволив нам це зробити. В основі першого рівня застосування програмно-цільового управління виступає національний рівень, на якому визначається стратегія розвитку країни та значення цієї сфери ФКіС. Далі програмно-цільове управління реалізується у двох паралельних напрямках. Перший напрям визначається за територіальною ознакою, що дозволяє виділити другий рівень – регіональний, та третій – міський, в рамках яких управління здійснюється на вирішення проблем розвитку певної території. Другий напрям визначається за галузевою ознакою, де виділяються другий рівень – галузевий (програми розвитку сфери ФКіС) та третій рівні – секторевий (наприклад, програми підготовки українських спортсменів до участі в Олімпійських та Паралімпійських іграх).

З метою запобігання дублюванню цілей необхідно чітко уявляти, що кожен наступний рівень є деталізацією попереднього, і цілі мають набути відповідного рівня конкретизації. Так на першому рівні формуються прогностичні варіанти розвитку сфери та можливі напрями вирішення проблемних ситуацій. На другому рівні характеризуються як проблемна ситуація, зміст першочергових проблем, так і можливі напрями, умови їхнього вирішення. На третьому рівні конкретизації чітко визначаються межі та умови вирішення проблеми, обґрунтування шляхів її вирішення, необхідні ресурси, терміни та механізм управління програмою.

Проведені нами дослідження підтвердили висловлену теоретиками та визначену практикою необхідність розробки спеціальної програми розвитку МТБ сфери ФКіС, в якій окремим розділом слід виділити розвиток МТБ олімпійського та паралімпійського спорту [1,4]. Цього вимагають особливості МТБ як об’єкта управління (неоднозначність, масштабність, довготривалість заходів тощо). Така програма повинна консолідувати в собі цілі розвитку МТБ, виражені різноманітними об’єктами сфери ФКіС, і буде реалізовуватися на секторевому рівні.

Наступні слід визначити підхід до змістовного наповнення цілей розвитку МТБ олімпійського та паралімпійського спорту і, в першу чергу, головної мети розвитку МТБ. В практиці існують різні підходи до її визначення. Однак з огляду на те, що МТБ складається з елементів забезпечення олімпійського та паралімпійського спорту і має відповідати його вимогам, ми визначаємо головну мету розвитку МТБ наступним чином: приведення МТБ у відповідність до вимог підготовки спортсменів в олімпійському та паралімпійському спорті.

Реалізація головної мети розвитку МТБ відбувається за рахунок цілого ряду інших цілей. Серед них необхідно виділяти основні цілі, а також управлінські та організаційні цілі, які включають в собі шляхи вирішення основних цілей. Під основними цілями ми розуміємо цілі, в яких, власне, закладені параметри розвитку

МТБ за наступними векторами: приведення загальної кількості баз олімпійської та паралімпійської підготовки у відповідність до потреб розвитку олімпійського та паралімпійського спорту та формування збалансованої мережі баз в рамках МТБ, а також вдосконалення якісного стану МТБ.

Основні цілі були визначені в нашому дослідженні на основі виявлення проблем сфери МТБ. Управлінські цілі визначено на основі виявлення проблем формування управлінського впливу, а саме правових, економічних та адміністративних методів. Цілі забезпечення визначено за результатами виявлення проблем забезпечення розвитку МТБ (інформаційного, кадрового тощо). Зазначені цілі були оцінені сімома експертами за п'ятибальною системою наступним чином (табл. 1).

Важливою була поряд з оцінкою важливості окремих цілей, оцінка всієї системи цілей експертами. Так визначена у роботі система цілей є зорієнтованою на головну мету (5 балів із 5); логічно узгодженою (4,57 балів із 5); збалансованою (4,71 балів із 5); комплексною щодо розв'язання проблем власне розвитку МТБ (4,57 балів із 5); комплексною з формування керуючих впливів та забезпечення (4,29 балів із 5).

Висновки

1. У процесі укладання загальнодержавної програми розвитку МТБ ФКіС, передбачено Цільовою комплексною програмою "Фізичне виховання – здоров'я нації", доцільно звести усі питання, які стосуються розвитку МТБ олімпійського та паралімпійського спорту, у окремий розділ. Це дозволить вирішувати ці питання більш ефективно за рахунок використання переваг програмно-цільового управління.
2. Завдання та заходи, що спрямовуються на розвиток МТБ та містяться в програмі сфери, слід узгодити між собою та сформулювати відповідно до рівня конкретизації кожної з програм. Конкретні ж завдання та заходи, що увійдуть до розділу розвитку МТБ олімпійського та паралімпійського спорту вищезазначеної програми, слід погодити з підготовки до міжнародних змагань з олімпійських та паралімпійських видів спорту, що має забезпечити більш тісний зв'язок між рівнем матеріально-технічного забезпечення олімпійської та паралімпійської підготовки та спортивними результатами українських спортсменів.
3. Змістовне наповнення цілей розвитку МТБ олімпійського та паралімпійського спорту доречно формулювати з точки зору її приведення у відповідність до вимог підготовки спортсменів в олімпійському та паралімпійському спорті. У програмі розвитку МТБ відповідно до її рівня мають відображатися як основні цілі, так і відображають безпосередньо параметри розвитку МТБ, так і управлінські та забезпечення, що містять в собі конкретні шляхи вирішення основних цілей.

Література

1. Аристова Л.В. Государственное регулирование сети физкультурно-спортивных сооружений: теоретические подходы к разработке концепции формирования федеральной целевой программы // Вестник спортивной науки. – 2003. – № 2 (2) – С.60- 65.
2. Справочник работника физической культуры и спорта: нормативные правовые и программно-методические документы, практический опыт, рекомендации. Автор-составитель А.В. Царик. – М.: Советский спорт, 2003. – 700с.

Таблиця 1

Значення експертних оцінок цілей програми розвитку МТБ олімпійського та паролімпійського спорту

Шифр цілі	ЗМІСТ ЦІЛІ	Експертна оцінка, балів
1	2	3
<i>Цілі 1-ої гілки (основні цілі розвитку МТБ)</i>		
1	Формування збалансованої за розподілом між видами спорту, територіальним та організаційно-правовим розподілом мережі баз	35
1.1	Задоволення у кількісному відношенні потреб всіх видів спорту об'єктами МТБ на основі запровадження підходу до визначення їх кількості, побудованого на нормативах площ ФО та СС для підготовки спортсменів різної кваліфікації	30
1.2	Розширення комплексності існуючих баз щодо видів спорту, які культивуються	32
1.3	Забезпечення використання ФО та СС за призначенням	33
1.4	Збереження функціонального призначення баз у процесі змін форм власності, приватизації, реструктуризації та банкрутства підприємств, до сфери управління яких вони належать	32
1.5	Формування територіальної структури, яка дозволяє максимально використовувати клімато-географічні та погодні умови в країні, відповідає пріоритетам розвитку видів спорту та економічному потенціалу регіону	34
1.6	Визначення форм власності, що у відповідних соціально-економічних умовах дозволять найбільш ефективно вдосконалювати стан баз та створення привабливих умов, що спонукали б їх до залучення у процес підготовки спортсменів в системі олімпійського та паролімпійського спорту	28
1.7	Забезпечення прийому на баланс області (міста) баз, які знаходяться у власності підприємств та організацій, що не в змозі забезпечити їх утримання	32
1.8	Визначення основ взаємної діяльності держави з базами різної форми власності	34
1.9	Запровадження на державному рівні договірних основ про спільне використання баз з зарубіжними країнами, у випадку відсутності необхідних об'єктів на території України	35
<i>Цілі 2-ої гілки (основні цілі розвитку МТБ)</i>		
2	Вдосконалення якісного стану МТБ	35
2.1	Формування комплексу сучасних вимог до МТБ у відповідності до світових норм та стандартів і забезпечення їх оперативного оновлення	31
2.2	Забезпечення пріоритетного, послідовного доведення технічних параметрів баз до світового рівню шляхом диференційованої підтримки держави та залучення до цієї діяльності позабюджетних установ	33
2.3	Забезпечення нормативно-правових та економічних умов, сприяючих оздоровленню фінансового стану баз з метою надання їм можливості самостійного, своєчасного оновлення основних фондів	31
2.4	Запровадження надання сучасних додаткових послуг спортсменам, першочергово послуг проживання, харчування та медико-відновлювальних послуг	35
2.5	Добудовання баз з метою надання можливості для підготовки членів збірних команд та резерву з паролімпійських видів спорту	33
2.6	Забезпечення екологічної безпеки баз	29
2.7	Перетворення баз в суб'єкти господарювання, здатні ефективно функціонувати в умовах ринкової економіки, шляхом залучення їх до надання, у разі наявності вільних місць, культурно-спортивних послуг, які користуються попитом населення	28
2.8	Вдосконалення системи оцінки якісного стану МТБ	30
<i>Цілі 3-ої гілки (управлінські цілі)</i>		
3	Повищення ефективності системи управління розвитком МТБ на основі встановлення договірних правових взаємовідносин між її структурними елементами в процесі реалізації стратегічно-цільового управління	33
3.1	Викладення в основу розвитку МТБ стратегії, побудованої на основі визначення пріоритетів та диференціації управлінського впливу	32
3.2	Визначення компетенції усіх суб'єктів розвитку МТБ	30
3.3	Вдосконалення координації між суб'єктами управління, забезпечення інтеграції їх діяльності в процесі розвитку МТБ	33
3.4	Радикальне поєднання в державному управлінні МТБ адміністративних та економічних методів	33
3.5	Впровадження в розвиток МТБ ефективної інвестиційної, кредитної та амортизаційної політики	33
<i>Цілі 4-ої - 10-ої гілки (цілі забезпечення розвитку МТБ)</i>		

Продовження табл.

1	2	3
5.	Створення дієвої системи пріоритетного фінансування	33
5.1.	Концентрація ресурсів держави на пріоритетних напрямках розвитку МТБ	31
5.2.	Створення основ цільового залучення позабюджетних джерел фінансування	34
5.3.	Врегулювання механізму перерозподілу коштів на потреб МТБ олімпійського та паралімпійського спорту у відповідності з пріоритетами її розвитку	32
5.4.	Стимулювання попиту баз на кредитні ресурси	27
5.5.	Підвищення інвестиційної привабливості баз шляхом використання механізму спільного інвестування з державними ресурсами	31
5.6.	Створення передумов для нарощування власних фінансових ресурсів баз за рахунок амортизаційної політики	29
5.7.	Створення дієвого механізму контролю за використанням коштів базами	28
6.	Матеріально-технічне забезпечення	33
6.1.	Визначення потреби та підходів до відбору обладнання, інвентарю для забезпечення баз	32
6.2.	Визначення джерел надходження обладнання, інвентарю, матеріалів для баз, раціональне поєднання зарубіжного та вітчизняного ринків в інтересах розвитку спорту	27
6.3.	Створення умов для своєчасного впровадження і ефективного використання обладнання, інвентарю в процесі діяльності баз	34
6.4.	Визначення оптимальних термінів оновлення обладнання, інвентарю, строків проведення робіт з модернізації об'єктів з метою запобігання їх морального зносу	30
7.	Науково-технічне забезпечення процесу розвитку МТБ	34
7.1.	Визначення сукупності установ, залучених до науково-технічного забезпечення розвитку МТБ	27
7.2.	Проведення комплексних досліджень і розроблення довгострокового прогнозу розвитку МТБ в інтересах олімпійського та паралімпійського спорту	34
7.3.	Запровадження в галузі сучасних норм будівництва, експлуатації та оснащення об'єктів МТБ з метою більш активного використання науково-технічних досягнень та на їх базі оновлення основних фондів баз	31
7.4.	Створення науково-методичних основ розширення функціонального призначення баз, особливо щодо можливостей їх використання у процесі підготовки паралімпійців	33
7.5.	Опрацювання інвестиційних проектів, планів розвитку та модернізації баз	33
7.6.	Налагодження співробітництва з науково-дослідними, проектно-конструкторськими установами, організаціями, закладами інших країн і міжнародними організаціями з питань розвитку ФО та СС	30
8.	Створення системи кадрового забезпечення розвитку МТБ олімпійського та паралімпійського спорту	32
8.1.	Створення умов для отримання в процесі підготовки та перепідготовки фахівців в системі вищої спеціальної освіти знань та навиків з управління та експлуатації фізкультурно-спортивних споруд в сучасних соціально-економічних умовах	32
8.2.	Забезпечення підвищення кваліфікації управлінських кадрів, залучених до розвитку МТБ олімпійського та паралімпійського спорту на загальнодержавному рівні та рівні окремих об'єктів	32
8.3.	Створення системи атестації кадрів, які виконують функції управління МТБ	30
9.	Створення інформаційної бази даних про стан МТБ для практичного використання органами державного управління, інвесторами, федераціями з видів спорту та іншими суб'єктами галузі	35
10.	Налагодження міжнародного співробітництва	30
10.1.	Визначення шляхів співробітництва з державними та недержавними інституціями, юридичними та фізичними особами інших країн з питань спільного використання спортивних об'єктів, оперативного оновлення вимог до них, впровадження результатів науково-технічних досягнень в їх розвиток	31
10.2.	Створення організаційно-правових вимог здійснення міжнародного співробітництва	29

3. Экономика физической культуры и спорта: Учебное пособие / З.Л. Завадская, С.Н. Зозуля, М.И. Золотов, В.В. Кузин, Е.В. Кузьмичева, Н.Е. Кутепов / Под ред. Кузина Е.В. – М.: СпортАкадемПресс, 2001. – 496с.
4. State Sporting Facilities Plan. – Western Australia: Department of Sport and Recreation, 2001// <http://www.dsr.wa.gov.au/publications/facilities>.

ПОСТАНОВКА ЦІЛЕЙ РОЗВИТКУ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ В ІНТЕРЕСАХ ОЛІМПІЙСЬКОГО ТА ПАРАЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ

Юлія ДОВГЕНЬКО

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Анотація. Визначено підхід до взаємоузгодження цілей розвитку МТБ олімпійського та паролімпійського спорту в програмах різного рівня, їх змістовного вираження.

Ключові слова: ціль, програма, МТБ олімпійського та паролімпійського спорту.

ПОСТАНОВКА ЦЕЛЕЙ РАЗВИТИЯ МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЙ БАЗЫ В ИНТЕРЕСАХ ОЛИМПИЙСКОГО И ПАРАЛИМПИЙСКОГО СПОРТА

Юлия ДОВГЕНЬКО

Аннотация. Определен подход к согласованию целей развития МТБ олимпийского и паралимпийского спорта в программах разного уровня, их содержательному выражению.

Ключевые слова: цель, программа, МТБ олимпийского и паралимпийского спорта.

THE APPROACH TO THE COORDINATION OF PURPOSES OF DEVELOPMENT OF MTB OLYMPIC AND PARALYMPIC SPORT

Uliya DOVHEN'KO

National University of Physical Educational and Sport of Ukraine

Abstract. The approach to the coordination of the purposes of development of MTB Olympic and Paralympic sport's in programs of different levels, to their substantial expression is determined.

Keywords: the purpose, the program, MTB Olympic and Paralympic sport's.

ЕВОЛЮЦІЯ СПОРТИВНОГО ВІЗКА

Юрій БРИСКІН, Аліна ПЕРЕДЕРІЙ

Львівський державний інститут фізичної культури

Постановка проблеми. У паролімпійському спорті, який є невід'ємною складовою Олімпійського руху [1,2,4], досягнення спортивного результату лімітується, залежно від рівня та можності спортсмена, мудрості тренера та організаторів, ще й якістю спортивного обладнання. Не випадково, у правилах з паролімпійських видів спорту, зокрема, баскетболу, візок вважається „частиною гравця” [6].